

การศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา

นโยบายด้านการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา

ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬาได้มีนโยบายในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาในกัมพูชา โดยพัฒนาหลักสูตรเนื้อหาออนไลน์และเครื่องมือในการศึกษาทางไกล ผ่านการจัดทำวิดีโอสื่อการเรียนรู้มากกว่า 5,000 คลิปวิดีโอครอบคลุมเนื้อหาตั้งแต่อนุบาลจนถึง ม.6 รองรับภาษามือและภาษาในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

นอกจากนี้ภาครัฐยังจัดทำช่องโทรทัศน์เพื่อการศึกษา จัดตั้งศูนย์เพื่อเก็บข้อมูลความรู้ออนไลน์และดิจิทัลคอนเทนต์ และมีการพัฒนาแอปพลิเคชันของกระทรวงศึกษาธิการ รวมไปถึงช่องทางสื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กและยูทูป เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ระบบออนไลน์ ทั้งยังส่งเสริมแบบเรียนรู้ให้กับเด็กเล็กที่บ้าน เพื่อให้ครอบครัวได้จัดการเรียนการสอน และสนับสนุนให้นักเรียนประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้ ความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์ในการเรียนรู้ออนไลน์ยังเป็นอุปสรรคสำคัญ มีผู้ปกครองชาวกัมพูชาเพียงร้อยละ 45 ที่มีโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 นักเรียนได้รับผลกระทบเชิงลบ ทำให้กระทรวงศึกษาธิการฯ ปรับการประเมินวัดผลความรู้ เพื่อนำไปสู่การร่างบทเรียน ซึ่งเป็นไปตามความรู้ของนักเรียน ไม่ใช่ระดับที่เด็กกำลังศึกษาอยู่

กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬาให้ความสำคัญกับครูผ่านการให้กำลังใจ การอบรมแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมศักยภาพผ่านการอบรมการใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มออนไลน์ ส่วนในมาตรการทางด้านความปลอดภัยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีการจัดตั้งคณะดูแลความปลอดภัยและอนามัย และส่งเสริมให้มีการวัดอุณหภูมิ รักษาความสะอาดและสุขอนามัยในพื้นที่โรงเรียน มีการตรวจวัด ATK Test สำหรับนักเรียนและครู

ระบบการศึกษาในราชอาณาจักรกัมพูชา

ระบบการศึกษาของกัมพูชา มีโครงสร้างแบบ 6+3+3 โดยมีระบบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีจากอายุ 6-14 ปีการจัดการศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ซึ่งจะจัดสรรตามกลุ่มอายุและระดับการศึกษาจากขั้นต้นจนถึงการศึกษาในระดับสูง ได้แก่

- 1. ระดับปฐมวัย (Primary)** การศึกษาระดับปฐมวัยเริ่มต้นจากการศึกษาในเกรด 1 ซึ่งเป็นการศึกษาระดับขั้นต้นของนักเรียนที่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้ตั้งแต่ช่วงอายุ 6 ปีถึง 11 ปีครอบคลุมระยะเวลา 6 ปี
- 2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Lower-Secondary)** เป็นช่วงการศึกษาที่สูงขึ้นมาจากการศึกษาปฐมวัย ระยะเวลาเรียน 3 ปีช่วงอายุนักเรียนอยู่ระหว่าง 12-14 ปีผู้ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศกัมพูชาจะได้รับประกาศนียบัตร National Examination for Lower Secondary Education Certificate
- 3. ระดับหลังมัธยมศึกษา (Post-Secondary Education)**
  - 3.1) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Upper-Secondary)** เป็นช่วงการศึกษาที่สูงขึ้นมาจากมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงอายุนักเรียนจะอยู่ระหว่าง 15-17 ปีผู้ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของประเทศ

กัมพูชาจะได้รับประกาศนียบัตร National Examination for Upper-Secondary Education Certificate

3.2) วิทยาลัยเทคนิคและโรงเรียนอาชีวศึกษา (Vocational and Technical Education)

เป็นหลักสูตรตั้งแต่ 1 ปีหรือ 3-5 ปีการศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคและโรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างไม่เป็นที่นิยมจากประชาชนประเทศกัมพูชา ส่วนมากเน้นการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อเข้าสู่มหาวิทยาลัย

4. **ระดับอุดมศึกษา (Higher Education)** สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในกัมพูชามีจำนวน 57 แห่ง (28 พฤศจิกายน 2565) ประกอบด้วยสถาบันของรัฐบาล จำนวน 21 แห่ง สถาบันเอกชนจำนวน 36 แห่ง การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานี้บางสถาบันการศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรสาธารณสุขหรือแรงงานการจัดการศึกษานอกระบบจะเน้นการฝึกทักษะให้กับประชาชน

ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และอนุบาลที่รับเด็กอายุ 3-5 ปี ซึ่งมีเฉพาะบางพื้นที่ เช่นในเมืองเท่านั้น ในการเรียนนักเรียนต้องเรียนระดับประถมศึกษาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับชั้น 7 ถึง 9 จากนั้นต้องสอบให้ผ่านการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเสียก่อนจึงจะสามารถเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในชั้น 10 ถึง 12 หลังจากจบชั้น 12 แล้วจะมีการสอบประมวลวิชาเพื่อรับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเรียกว่า “บัคดูบ” (Bac Dup) ซึ่งในการสอบนี้ ข้อสอบเป็นของศูนย์กลาง (กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา) ที่จัดการสอบพร้อมกันทั่วประเทศ ในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี นักเรียนที่สอบไม่ผ่านตามเปอร์เซ็นต์ (Percent) ที่ศูนย์กลางกำหนดขึ้นในปีนั้น ต้องเรียนซ้ำชั้นอีกหนึ่ง หรือสามารถลงทะเบียนไว้กับโรงเรียนแล้วไม่ต้องมาเรียนก็ได้ แต่ต้องมาสอบกลางภาค ปลายภาคและสอบประมวลวิชาตามกำหนด เนื่องจากว่า หลายปีที่ผ่านมา ประเทศกัมพูชาขาดแคลนครูจำนวนมาก รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬาได้เปิดโอกาสให้กับผู้ที่สอบไม่ผ่านชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น ได้สมัครสอบเรียนครู ที่วิทยาลัยครูเพื่อเป็นครูประถมต่อไป ส่วนนักเรียนที่สอบผ่านการสอบประมวลวิชานั้น สามารถสอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยครูเพื่อเรียนเป็นครูประถม ครูมัธยม หรือสมัครเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้ เมื่อก่อนหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีการสอบประมวลวิชาแล้วต้องไปทำการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยต่างๆ อีกครั้งหนึ่ง แต่ปัจจุบันผู้เรียนสามารถนำคะแนนจากการสอบประมวลวิชา เพื่อคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆได้เลย เช่น The University of Health Sciences, The Royal University of Fine Arts, The Institute of Technology, The Faculty of Law and Economic Sciences, The Royal University of Agriculture, The Royal University of Phnom Penh, The National Institute of Management, The Maharishi Vedic University and The Faculty of Pedagogy. นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วกัมพูชายังมีมหาวิทยาลัยเอกชนเกิดขึ้นมากมาย แต่ปัญหาที่พบสำหรับการศึกษาเอกชน คือ รัฐบาลยังไม่สามารถรับรองมาตรฐานการศึกษาเอกชนได้

ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างราชอาณาจักรไทยและราชอาณาจักรกัมพูชา

ความร่วมมือระหว่างไทยกับกัมพูชามีพัฒนาการที่ก้าวหน้าและดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี และความร่วมมือในกรอบภูมิภาค กระทรวงศึกษาธิการไทยและกัมพูชาได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจด้านการศึกษา เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในทุกๆ ระดับ ซึ่งทั้งสองประเทศได้ดำเนินโครงการความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับครู นักเรียน นักศึกษา การศึกษาดูงานและการพบปะหารือระหว่างผู้บริหารของทั้งสองประเทศ โครงการสานสัมพันธ์เพื่อนบ้าน และการอบรมภาษาไทยให้กับบุคลากรทางการศึกษากัมพูชา เป็นต้น

ความร่วมมือในการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพ

โครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวกัมพูชาอย่างต่อเนื่องในจังหวัดกำปงธม (สถาบันเทคโนโลยีกำปงแอมเตียล) และจังหวัดกำปงสปีอ (สถาบันเทคโนโลยีกำปงสปีอ)

โดยปัจจุบันกัมพูชาให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและโรงเรียนต้นแบบเพื่อเป็นโรงเรียนตัวอย่างที่จะสามารถถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนไปยังโรงเรียนทั่วประเทศ ทั้งสองฝ่ายได้ลงนามร่วมกันในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาไทย-กัมพูชา (Memorandum of Understanding: MOU) ระหว่างกัน ซึ่งมีสาระสำคัญครอบคลุมความร่วมมือทางการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยบันทึกความร่วมมือฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ที่ได้เพิ่มเติมสาระการจัดตั้งคณะทำงานร่วมด้านการศึกษาไทย-กัมพูชาเพื่อใช้เป็นเวทีในการหารือกิจกรรม/โครงการความร่วมมือระหว่างกัน และกำหนดระยะเวลาในการบังคับใช้และสิ้นสุดของบันทึกความเข้าใจเป็นระยะเวลา 5 ปี

การจัดศึกษาดูงานและพบหารือผู้บริหารระดับสูง

1. HE. Dr. Nath Buroeun รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการศึกษา เยาวชน และกีฬาของกัมพูชาพร้อมด้วยผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการเดินทางมาศึกษาดูงานด้านหลักสูตรการศึกษาของไทย ระหว่างวันที่ 16-20 พฤศจิกายน ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษากระบวนการปฏิรูปการศึกษาของไทย เนื่องจากไทยมีพัฒนาการด้านการศึกษาที่รวดเร็วมาก จึงน่าจะเป็นต้นแบบในการพัฒนาด้านการศึกษาของกัมพูชาได้ โดยคณะผู้แทนกัมพูชามีกำหนดการเข้าเยี่ยมชมโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ อาทิ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ปทุมธานี และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในโอกาสนี้ได้เข้าเยี่ยมชมการระดมเอกสารทัศนศึกษาจากนันทกุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อหารือความร่วมมือด้านการศึกษา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2558 ณ ห้องรับรองจันทรมณฑลกระทรวงศึกษาธิการ

2. H. E. Mr. Thong Borann, Under Secretary of State พร้อมด้วยคณะผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการศึกษาดูงานเรื่อง Personnel management and recruitment ระหว่างวันที่ 12-15 ธันวาคม 2560

3. Mrs. Kim Sethany รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ยาวชนและกีฬาราชอาณาจักรกัมพูชา พร้อมด้วยผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการเดินทางมาศึกษาดูงานด้านปฐมวัย ระหว่างวันที่ 20-22 พฤศจิกายน 2562

พร้อมทั้งเข้าเยี่ยมคารวะนายณัฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2562

แผนความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ไทย - กัมพูชา สาขาการศึกษา ระยะ 3 ปี (ค.ศ. 2019 - 2021)

กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือ TICA กระทรวงการต่างประเทศจัดทำแผนโครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาไทย - กัมพูชา 3 ปี (ค.ศ. 2019 - 2021) ดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การพัฒนาการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง School based-management การพัฒนาครูอาชีพศึกษาในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ 1 การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย การพัฒนาการเรียนการสอน หลักสูตร STEM Education การพัฒนาบุคลากรการเงินและงบประมาณ การติดตามและประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของราชอาณาจักรกัมพูชา ภายใต้แผนความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ไทย - กัมพูชา สาขาการศึกษา ระยะ 3 ปี (ค.ศ. 2019 - 2021) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น 3 ภาษา (ไทย อังกฤษ และกัมพูชา) ด้านนโยบายและการวางแผน พร้อมด้วยกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน และการประเมินผลผู้ผ่านการอบรม โดยกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ 28 มีนาคม - 4 เมษายน 2563 แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบให้ต้องเลื่อนการดำเนินโครงการฯ ออกไปก่อน

การดำเนินความร่วมมือกับฝ่ายกัมพูชาในด้านต่างๆ

ไทยและกัมพูชามีพัฒนาการการดำเนินความร่วมมือด้านการศึกษาที่ก้าวหน้าภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคีและความร่วมมือในกรอบภูมิภาค ตลอดจนการสนับสนุนความร่วมมือด้านการศึกษาที่ผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเยือนของผู้บริหารระดับสูง การแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษาดูงาน สัมมนาและฝึกอบรม และการเชื่อมโยงสถานศึกษาทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา เป็นต้น

ข้อมูลสถานะล่าสุดเกี่ยวกับการดำเนินความร่วมมือกับฝ่ายกัมพูชาในด้านต่างๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตราที่ ๓ ของบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือด้านศึกษาระหว่างกระทรวงศึกษาธิการแห่งราชอาณาจักรไทย และกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา และ แผนความร่วมมือเพื่อการพัฒนาด้านการศึกษาไทย - กัมพูชา ระยะ ๓ ปี (2561-2563) เป็นความร่วมมือกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) ได้ดำเนินโครงการที่สำคัญต่างๆ เช่น การพัฒนาการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง School based-management การพัฒนาครูอาชีพศึกษาในสาขาวิชาชีพต่างๆ การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย การพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตร STEM Education การพัฒนาบุคลากรการเงินและงบประมาณ การติดตามและประเมินผล เป็นต้น

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ดำเนินการตามแผนงานความร่วมมือพัฒนา ไทย - กัมพูชา สาขาการศึกษาระยะ 3 ปี และมีกิจกรรมที่เกิดขึ้น ได้แก่ 1) การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การนิเทศติดตามเชิงประจักษ์ ณ ราชอาณาจักรกัมพูชา และ 3) การประชุมเชิงวิชาการร่วม (STEM CO -conference between Thailand and Cambodia) ทั้งนี้ เนื่องด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้การดำเนินการตาม Framework of cooperation ได้ขยายระยะเวลาไปถึงปี 2565

2. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้ดำเนินการตามความร่วมมือโครงการพัฒนา ศักยภาพ การบริหารจัดการอาชีวศึกษาแก่คณะผู้บริหารและครูของสถาบันเทคโนโลยีกำลังพล และสถาบัน เทคโนโลยีกำลังพล ในโครงการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราชอาณาจักรกัมพูชา ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยมีการจัดการฝึกอบรมด้านวิชาชีพ ให้แก่นักเรียนและนักศึกษา กัมพูชา และได้จัดการฝึกอบรมให้กับครู อาจารย์ทางด้านทักษะทางวิชาชีพและพัฒนา สื่อการเรียนการสอนและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้แก่สถาบันทั้งสอง ด้วย

3. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) มีความร่วมมือภายใต้ แผนงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาไทย - กัมพูชา สาขาการศึกษา ระยะ 3 ปี ในโครงการ Project on Development and Improvement of CLCs และได้ส่งรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการให้กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศทราบเป็นระยะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชา

Mr. HANG Chuon Naron

- กันยายน 2556 – ปัจจุบัน ได้ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬา และเป็นรองประธานสภาเศรษฐกิจแห่งชาติสูงสุด (SNEC)
- ปี 2555 เป็นตัวแทนของกัมพูชาในการประชุมรัฐมนตรีคลังและผู้ว่าการธนาคารกลาง G20 ในช่วงที่กัมพูชาเป็นประธานอาเซียน
- ปี 2553 ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง
- ปี 2547 ถึง 2553 ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง
- ระหว่างปี พ.ศ. 2543-2553 เป็นตัวแทนของกัมพูชาในการประชุมเจ้าหน้าที่การเงินและธนาคารกลางอาเซียนและอาเซียน+3
- ดำรงตำแหน่งสมาชิกหรือประธานคณะกรรมการของบริษัทและสถาบันวิจัยของรัฐหลายแห่ง เช่น CDRI สถาบันการเรียนรู้ และ Youth Star
- ดำรงตำแหน่งสมาชิกหรือประธานคณะกรรมการบริษัทและสถาบันวิจัยของรัฐหลายแห่ง เช่น CDRI, สถาบันการเรียนรู้และดาราเยาวชน และสถาบันวิจัยเศรษฐกิจแห่งอาเซียนและเอเชียตะวันออกเฉียง (ERIA)
- ปี 2544 ได้รับแต่งตั้งเป็นรองเลขาธิการด้านนโยบายทั้งนโยบายเศรษฐกิจ การคลัง และการเงิน อาเซียน อุตสาหกรรมการเงินการวิเคราะห์เศรษฐกิจ ตลอดจนประสานงานกับ IMF และธนาคารโลก
- ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ดำเนินการแนะนำการปฏิรูประบบการเงินของโรงเรียน โดยส่งเงินเข้าโรงเรียนโดยตรง ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งงบประมาณดำเนินการของโรงเรียน
- ปี 2542 ดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งในกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง เช่น ผู้ประสานงานวิจัยของทีมที่ปรึกษาเศรษฐกิจ และรองผู้อำนวยการคนแรกฝ่ายงบประมาณและการเงิน

อ้างอิง

<https://www.moe.go.th/>

<http://moeys.gov.kh/>

[https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Education,_Youth_and_Sports_\(Cambodia\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ministry_of_Education,_Youth_and_Sports_(Cambodia))

<https://bic.moe.go.th/index.php/news-movement-menu/1936-thai-cambodia-16-2-2560-1#>

https://bangkok.unesco.org/sites/default/files/assets/article/Education/doc/MLE%20Webinar%202_Feb%202021_speaker%20bios_23%20Feb%20-%20FINAL.pdf

https://www.seameo.org/Main_about/91

https://plan.rmutsb.ac.th/plan/data_information/file/1_IR_333.pdf

สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2565